

KÄSKKIRI

24.05.2023 nr 1-3/76

Toetuse andmise tingimused ennetava ja turvalise elukeskkonna arendamiseks

Käskkiri kehtestatakse perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse § 10 lõigete 2 ja 4 alusel.

1. Üldsätted

1.1. Reguleerimisala

- 1.1.1. Käskkiri „Toetuse andmise tingimused ennetava ja turvalise elukeskkonna arendamiseks“ (edaspidi *TAT*) käsitleb toetuse andmise ja kasutamise tingimusi ja korda Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse (edaspidi *ÜSS2021_2027*) § 1 lõike 1 punktis 1 nimetatud „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava perioodiks 2021–2027“ (edaspidi *rakenduskava*) jaoks *ÜSS2021_2027* § 4 lõike 3 alusel Vabariigi Valitsuse poolt kehtestatud perioodi 2021–2027 ühtekuuluvuspoliitika fondide meetmete nimekirja (edaspidi *meetmete nimekiri*) meetme nr 21.4.7.6 „Ennetav ja turvaline elukeskkond“ järgmiste sekkumiste (edaspidi *toetatavad tegevused* või *tegevused*) elluviimiseks:
 - 1.1.1.1. spetsialistide koostöömudel keskmise ja kõrge riskikäitumisega noorte toetamiseks;
 - 1.1.1.2. koolitused ennetusalase kompetentsi arendamiseks ning riskikäitumise ennetamiseks;
 - 1.1.1.3. alkoholi ja teiste uimastitega seotud kahjude ja riskikäitumise vähendamise kompetentsi loomine;
 - 1.1.1.4. kohaliku tasandi võrgustikutöö edendamine turvalisuse suurendamiseks.
- 1.1.2. Toetatavate tegevuste elluviimisega seotud kulude hüvitamine ei ole riigiabi Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 mõistes.
- 1.1.3. Toetatavad tegevused on kooskõlas „ei kahjusta oluliselt“ põhimõttega, millega ei tekitata Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 (ELT L 198, 22.06.2020, lk 13–43), artiklis 17 kirjeldatud olulist kahju artiklis 9 nimetatud keskkonnaeesmärkidele.
- 1.1.4. Toetatavad tegevused arvestavad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 2021/1060¹ artiklis 9 nimetatud horisontaalseid põhimõtteid ja Riigikogu otsuses „Riigi pikaajalise arengustrateegia „Eesti 2035“ heakskiitmine“ (edaspidi „*Eesti 2035*“) nimetatud aluspõhimõtteid. Toetatavate tegevustega panustatakse regionaalselt

¹ EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EL) 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid.

tasakaalustatud arengusse ja seda mõõdetakse „Eesti 2035“ alasihi „Hooliv ühiskond“ näitajaga „Püsiva suhtelise vaesuse määr“. Toetatavad tegevused panustavad ka soolise võrdõiguslikkuse, võrdsete võimaluste ja ligipääsetavuse edendamisse ja seda panust mõõdetakse vastavate „Eesti 2035“ alasihi „Hooliv ühiskond“ näitajatega „Soolise võrdõiguslikkuse indeks“, „Hoolivuse ja koostöömeelsuse mõõdik“ ning „Ligipääsetavuse näitaja“.

- 1.1.5. Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määruse nr 54 „Perioodi 2021–2027 ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide vahendite andmisest avalikkuse teavitamine“ (edaspidi *teavitumäärus*) tähenduses on projekti nimetuseks „Ennetava ja turvalise elukeskkonna arendamine“.
- 1.1.6. TAT-iga reguleeritakse Eesti riigi 2023–2026 aasta eelarvestrateegia programmi „Siseturvalisus“ meetme „Ennetava ja turvalise elukeskkonna kujundamine“ tegevuse „Õnnetuste, süütegude ja varakahjude ennetamine“ elluviimist.
- 1.1.7. Toetatavate tegevuste valimiseks kasutatavad valikukriteeriumid ja -metoodikad vastavad Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määruse nr 55 „Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvuspoliitika ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskavade vahendite andmise ja kasutamise üldised tingimused“ (edaspidi *ühendmäärus*) §-le 7.

1.2 Toetuse andmise eesmärk

- 1.2.1. Toetatavad tegevused panustavad rakenduskava poliitikaeesmärgi nr 4 „Sotsiaalsem Eesti“ prioriteedi nr 6 „Sotsiaalsem Eesti“ erieesmärgi (h) „soodustada aktiivset kaasamist, et edendada võrdseid võimalusi, diskrimineerimiskeeldu ja aktiivset osalemist, ning parandada eelkõige ebasoodsas olukorras olevate rühmade tööalast konkurentsivõimet“ saavutamisesse.
- 1.2.2. Toetatavad tegevused panustavad „Eesti 2035“ sihi „Eesti ühiskond on hooliv, koostöömeelne ja avatud“ alasihti „Hooliv ühiskond“ ning valdkondliku arengukava „Siseturvalisuse arengukava 2020–2030“ alaeesmärgi „Ennetava ja turvalise elukeskkonna kujundamine“.
- 1.2.3. Toetatavate tegevuste eesmärk on ennetada ja vähendada noorte riskikäitumist ning juurutada võrgustikutöö põhimõtteid, et edendada kohalikul tasandil turvalise elukeskkonna kujundamist ning riskis olevate noorte ja perede probleemide kindlakstegemist ja lahendamist. Samuti on eesmärk võimaldada maakondliku ja kohaliku tasandi juhtidel ja valdkondlikel spetsialistidel omandada paremaid oskusi, töövahendeid ja -meetodeid, et aidata kaasa õnnetuste ja õigusrikkumiste vähenemisele.

1.3 Elluviija, partnerid, rakendusüksus ja rakendusasutus

- 1.3.1. Toetatavate tegevuste elluviija on Siseministeerium. Käesolevas käskkirjas käsitletakse tegevuste elluviijana Siseministeeriumi korrakaitse- ja kriminaalpoliitika osakonda (edaspidi *elluviija*).
- 1.3.2. Elluviija partnerid on Sotsiaalkindlustusamet (edaspidi *SKA*), Tervise Arengu Instituut (edaspidi *TAI*) ja avaliku konkursi korras leitavad kohalikud omavalitsused (edaspidi *KOV*).
- 1.3.3. Tegevuste rakendusüksus on Riigi Tugiteenuste Keskus (edaspidi *RÜ*).
- 1.3.4. Tegevuste rakendusasutus on Siseministeeriumi välisvahendite osakond (edaspidi *RA*).

2. Toetatavad tegevused

2.1. Spetsialistide koostöömudel keskmise ja kõrge riskikäitumisega noorte toetamiseks

2.1.1. Elluviija ja partner

- 2.1.1.1. Toetatavat tegevust rakendavad elluviija ja tema partner SKA.
- 2.1.1.2. Elluviija ülesanded on seada toetatava tegevuse prioriteete, suunata tegevuse sisu ning toetada ja jälgida partnerit tema ülesannete täitmisel. Ülesande täitmise toetamiseks

moodustab elluviija juhtrühma. Juhtrühma ülesanded on suunata ja otsustada tegevuse elluviimisega seotud põhimõttelisi küsimusi ning anda hinnang tegevuse elluviimisele ja tulemuslikkusele.

- 2.1.1.3. Partneri ülesanne on keskmise ja kõrge riskitasemega noortele suunatud spetsialistide koostöömudeli „Ringist välja“ (edaspidi „*Ringist välja*“ koostöömudel) arendamine, rakendamine ja laiendamine, sealhulgas rakendamise kompetentsi viimine KOV-idesse ning rakendamise toetamine riiklikul tasandil.

2.1.2. Toetatava tegevuse tulemus

- 2.1.2.1. Tegevuse tulemusena kasutavad spetsialistid vähemalt kuuteistkümnes KOV-is „Ringist välja“ koostöömudelit ning selle abil on toetatud vähemalt 420 keskmise või kõrge riskikäitumisega noort, et vähendada nende riskikäitumist.

2.1.3. Tegevuse kirjeldus ja elluviimise aeg

- 2.1.3.1. „Ringist välja“ koostöömudeli arendamine, rakendamine ja laiendamine
 - 2.1.3.1.1. Kaardistatakse Eestis ja teistes riikides kasutatavaid spetsialistide tasandi koostöö- ja juhtumikorralduse mudeleid keskmise ja kõrge riskikäitumisega noorte toetamiseks. Kaardistuse tulemusena omab partner tervikvaadet juba toimivatest mudelitest. Vajaduse korral tehakse õppereise teistesse Euroopa riikidesse, korraldatakse ekspertide visiite ning koostatakse analüüse.
 - 2.1.3.1.2. Arendatakse „Ringist välja“ koostöömudelit ning laiendatakse selle kasutamist KOV-idesse üle Eesti. Arendamisel ja laiendamisel võetakse arvesse varasemalt läbiviidud tegevuste tulemusi ja ilmnunud vajadusi ning punktis 2.1.3.1.1 nimetatud tegevuste käigus saadud teadmisi ja kogemusi.
 - 2.1.3.1.3. Täiendatakse „Ringist välja“ koostöömudeli koolitusprogrammi ja koolitusi, sealhulgas töötatakse vajaduse korral välja uusi koolitusi, ning korraldatakse koolitusi, seminare, nõustamisi ja jätkukoolitusi (sealhulgas e-õppe vormis) „Ringist välja“ koostöömudeli võrgustikku kuuluvatele spetsialistidele. Partner osaleb väljaspool Eestit toimuvatel seminaridel ja konverentsidel kogemuste vahetamise eesmärgil.
 - 2.1.3.1.4. Koostatakse ja täiendatakse „Ringist välja“ koostöömudeli koolitus-, juhend- ja teavitusmaterjale. Materjalid tehakse kättesaadavaks eelkõige elektrooniliselt, vajaduse korral paberkandjal, sealhulgas kirjastatult.
 - 2.1.3.1.5. „Ringist välja“ koostöömudelit kasutavate spetsialistide võrgustikud viivad läbi võrgustikutöö kohtumisi, kus toimub juhtumite hindamine, probleemide tuvastamine ja lahenduste otsimine koostöös noore, tema pere ning juhtumist lähtuvate spetsialistidega.
 - 2.1.3.1.6. Partner analüüsib „Ringist välja“ koostöömudeli rakendamise tulemuslikkust, protsessi ja mõju ning seirab selle rakendamist KOV-ides.
- 2.1.3.2. Tegevuse elluviimise aeg on 01.12.2023 –31.12.2027.

2.1.4. Sihtrühm

- 2.1.4.1. Toetatava tegevuse sihtrühm on 12 kuni 18-aastane noor, kellel on keskmise või kõrge riskitasemega käitumine, noore lähedased või seaduslikud esindajad, noore usaldus isik ning „Ringist välja“ koostöömudeli võrgustikku kuuluvad spetsialistid.

2.2. Koolitused ennetusalase kompetentsi arendamiseks ning riskikäitumise ennetamiseks

2.2.1. Elluviija ja partner

- 2.2.1.1. Tegevust rakendavad elluviija ning tema partner TAI.

- 2.2.1.2. Elluviija ülesanded on seada toetatava tegevuse prioriteete, suunata sisu ning toetada ja seirata partnerit tema ülesannete täitmisel. Ülesande täitmise toetamiseks moodustab elluviija juhtrühma. Juhtrühma ülesanded on suunata ja otsustada tegevuse elluviimisega seotud põhimõttelisi küsimusi ning anda hinnang tegevuse elluviimisele ja tulemuslikkusele.
- 2.2.1.3. Partneri ülesanded on koordineerida ja korraldada toetatava tegevuse elluviimist, milleks on arendada ja läbi viia rahvusvahelisel ennetusõppekaval *European Universal Prevention Curriculum* (EUPC) põhinevad ennetuskoolitused (edaspidi *ennetuskoolitused*).

2.2.2. Toetatava tegevuse tulemus

- 2.2.2.1. Toetatava tegevuse tulemusena arendatakse ja viiakse läbi ennetuskoolitusi, mis aitavad kujundada maakonna ja kohalikul tasandil ühtset arusaama ennetusest, edendada tõendus põhiste meetodite kasutamist, võimestada kohalikku tasandit ning tõhustada ennetusega tegelevate erinevate osapoolte (sealhulgas KOV, haridusasutused, noorsootöö organisatsioonid, politsei, lastekaitse jne) ja tasandite (näiteks juhid, spetsialistid) vahelist koostööd.

2.2.3. Tegevuse kirjeldus ja elluviimise aeg

- 2.2.3.1. Ennetuskoolituste arendamine ja elluviimine
- 2.2.3.1.1. Ennetuskoolituste kvaliteedi tagamiseks ja koolituste pakkumise võimekuse tõstmiseks korraldatakse koolitajate koolitusi, täienduskoolitusi ja supervisioone.
- 2.2.3.1.2. Ennetuskoolituste arendamiseks täiendatakse koolitusprogrammi ja õppematerjale nii teemade kui meetoodika osas, et tagada nende järjepidev aja- ja asjakohasus ning vastavus sihtrühma vajadustele.
- 2.2.3.1.3. KOV-ides lastele ja noortele suunatud ennetuses tõendus põhiste meetodite kasutuselevõtu toetamiseks ja selles kohaliku tasandi võimestamiseks viiakse läbi ennetuskoolitusi KOV-ide ja ennetustegevusse kaasatud osapoolte esindajatele (nii lähiõppe kui veebiõppe vormis).
- 2.2.3.1.4. Luuakse veebikeskkond, mis võimaldab sihtrühmal pääseda ligi ennetuskoolitustega seotud materjalidele ja vajaduse korral veebikoolitus(t)ele ning kus avaldatakse teisi ennetusvaldkonna ja selle arengutega seotud materjale.
- 2.2.3.1.5. Ennetuskoolituste mõju hindamiseks luuakse hindamissüsteem, kohandatakse eesti keelde sobivad hindamisvahendid ning seiratakse muutusi osalejate teadmistes, oskustes ja hoiakutes.
- 2.2.3.2. Tegevuse elluviimise aeg on 01.08.2023–30.06.2027.

2.2.4. Sihtrühm

- 2.2.4.1. Tegevuse sihtrühm on kohalikul, maakonna ja riiklikul tasandil ennetustööd kavandavad, ellu viivad ja sellega kokku puutuvad juhid ja spetsialistid.

2.3. Alkoholi ja teiste uimastitega seotud kahjude ja riskikäitumise vähendamise kompetentsi loomine

2.3.1. Elluviija ja partner

- 2.3.1.1. Tegevust rakendavad elluviija ning tema partner TAI.
- 2.3.1.2. Elluviija ülesanded on seada toetatavale tegevusele prioriteetid, suunata sisu ning toetada ja seirata partnerit tema ülesannete täitmisel. Ülesande täitmise toetamiseks moodustatakse juhtrühm. Juhtrühma ülesanded on suunata ja otsustada elluviimisega seotud põhimõttelisi küsimusi ning anda hinnang tegevuse elluviimisele ja tulemuslikkusele.

2.3.1.3. Partneri ülesanded on koordineerida ja korraldada toetatava tegevuse elluviimist, milleks on kohandada, arendada ja läbi viia Rootsi Kuningriigis välja töötatud programmil *Stockholm Prevents Alcohol and Drug Problems* (STAD) põhinev sekkumisprogramm kohaliku tasandi toetamiseks alkoholi- ja narkootikumide kahjude ennetamisel ja vähendamisel (edaspidi *sekkumisprogramm*).

2.3.2. Toetatava tegevuse tulemus

2.3.2.1. Tegevuse tulemusena kohandatakse Eestile sekkumisprogramm ning viiakse seda läbi KOV-ides. Selle tulemusel suureneb KOV-i tasandil erinevate osapoolte ja tasandite vaheline koostöö, paraneb selgus vastutuses ja rollides ning oskus korraldada järelevalve teostamist. Suurenevad meelelahutusasutuste teenindajate ja turvatöötajate teadmised ja oskused tõkestada alkoholimüüki joobeseisundi tunnustega isikutele ja alaealistele. Paraneb alkoholiseadusest tuleneva järelevalve teostamine KOV-i tasandil.

2.3.3. Tegevuse kirjeldus ja elluviimise aeg

2.3.3.1. Sekkumisprogrammi ettevalmistamine, katsetamine, arendamine ja laiendamine

2.3.3.1.1. Sekkumisprogrammi ettevalmistamiseks tutvutakse STAD-programmi tulemustega ja rakendamist kirjeldavate materjalidega. Vajaduse korral korraldatakse kogemuste vahetamise eesmärgil õppereise Rootsi Kuningriiki ja teistesse Euroopa riikidesse ning välisekspertide visiite Eestisse.

2.3.3.1.2. Sekkumisprogrammi ettevalmistamisel koostatakse selle kirjeldus ja töötatakse välja juhendmaterjal KOV tasandil sekkumisprogrammi läbiviimiseks. Koostatakse (sealhulgas tõlgitakse ja kohandatakse) sekkumisprogrammi läbiviimiseks vajalikud materjalid (sealhulgas teavikud, jaotusmaterjalid ja teised töövahendid). Sekkumisprogrammi tutvustatakse kohtumistel, koosolekutel, seminaridel ja teistel asjakohastel üritustel.

2.3.3.1.3. Sekkumisprogrammi ettevalmistamisel töötatakse välja vastutustundliku alkoholimüügi ja teeninduse koolitused teenindajatele ja meelelahutusasutuste töötajatele ning koolitused järelevalvega seotud spetsialistidele (sealhulgas politsei, KOV spetsialistid). Tõlgitakse, kohandatakse ja avaldatakse seonduvad materjalid. Töötatakse välja tehniline lahendus e-koolituste pakkumiseks ning hangitakse ja koolitatakse koolitajaid eelkõige kontaktõppe läbiviimiseks.

2.3.3.1.4. Sekkumisprogrammi katsetatakse vähemalt kahes piirkonnas, kus viiakse läbi koolitusi, korraldatakse kohtumisi ja seminare, sealhulgas KOV sekkumisprogrammi meeskonna juhendamiseks, ning kaardistatakse tulemusi.

2.3.3.1.5. Võetakse arvesse sekkumisprogrammi katsetamise tulemusi ja ilmnenu vajadusi ning vajaduse korral täiendatakse selle kirjeldust, juhendmaterjale ja sellega seotud koolitusi.

2.3.3.1.6. Sekkumisprogrammi katsetamise järel toimub sekkumisprogrammi elluviimine, arendamine ja laiendamine.

2.3.3.1.6.1. Partner toetab ja suunab KOV-is moodustatud sekkumisprogrammi meeskonda ja selle juhti regulaarselt sekkumisprogrammi tegevuste elluviimisel ning seirab selle elluviimist.

2.3.3.1.6.2. Partner tagab sekkumisprogrammi järjepideva arendamise lähtuvalt elluviimise käigus kujunevatest vajadustest.

2.3.3.1.6.3. Sekkumisprogramm võetakse igal aastal kasutusele vähemalt kahes uues piirkonnas.

2.3.3.1.7. Valmistatakse ette ja viiakse läbi sekkumisprogrammiga seonduvaid teavitustegevusi (sealhulgas meediasõnumite, artiklite ja visuaalsete materjalide koostamine, kujundamine, avaldamine ja levitamine) ning korraldatakse üritusi

(näiteks seminare) või osaletakse asjakohastel üritustel sekkumisprogrammi tutvustamiseks ja kogemuste vahetamiseks.

2.3.3.2. Sekkumisprogrammi tulemuslikkuse ja mõju hindamine

2.3.3.2.1. Hinnatakse sekkumisprogrammi rakendamise tulemuslikkust, sealhulgas muutusi osapoolte tegevustes vastavalt soovitud eesmärgile.

2.3.3.2.2. Töötatakse välja sekkumisprogrammi hindamise metoodika, vajaduse korral tellitakse uuringuid või analüüse sekkumisprogrammi protsessi, rakendamise ja mõju hindamiseks.

2.3.3.3. Tegevuse elluviimise aeg on 01.05.2023–31.12.2027.

2.3.4. Sihtrühm

2.3.4.1. Tegevuse sihtrühm on KOV-i personal, kohalikud ettevõtjad, klienditeenindajad ja klienditeenindajaid koolitavate õppe- ja koolitusasutuste personal, turvateenistujad, alkoholi ja uimastite tarvitamisest tingitud kahjude vähendamise tegelevad üksused või spetsialistid, sealhulgas mittetulundusühingutest, Politsei- ja Piirivalveameti, Politsei- ja piirivalvekolledži ning teiste valdkonnaga kokkupuutuvate asutuste teenistujad ja töötajad.

2.4. Kohaliku tasandi võrgustikutöö edendamine turvalisuse suurendamiseks

2.4.1. Elluviija ja partner

2.4.1.1. Tegevust rakendavad elluviija ja avaliku konkursi korras leitavad KOV-id (partnerid).

2.4.2. Toetatava tegevuse tulemus

2.4.2.1. Tegevuse tulemusena on KOV-ides, eeskätt turvalisuse valdkonna tegevustes, juurutatud turvalisuse tegevusmudel, mis tugineb võrgustikutöö ning valdkonnaülese ennetustöö põhimõtetele.

2.4.3. Tegevuse kirjeldus ja elluviimise aeg

2.4.3.1. Kohalike omavalitsuste arenguprogramm turvalisuse tegevusmudeli katsetamiseks ja arendamiseks

2.4.3.1.1. Elluviija leiab avaliku konkursi korras KOV-id, kes hakkavad arenguprogrammi raames katsetama turvalisuse tegevusmudelit².

2.4.3.1.2. Turvalisuse tegevusmudeli katsetamise käigus analüüsitakse arenguprogrammis osalevas KOV-is turvalisusalast lähteolukorda, koostatakse KOV-tasandi tegevuskava turvalisuse suurendamiseks, viiakse ellu tegevuskavas kavandatud tegevusi (sealhulgas võimalusel TAT-i punktides 2.1–2.3 nimetatud „Ringist välja“ koostöömudelit, ennetuskoolitusi ja sekkumisprogrammi) ning seiratakse ja hinnatakse tegevuskava täitmist ja tulemuslikkust. Selleks hangitakse või koostatakse analüüse, korraldatakse koolitusi, seminare, kohtumisi, nõustamisi ja (teavitus)üritusi ning hangitakse või koostatakse koolitusmaterjale, juhendeid, teabematerjale jms.

2.4.3.1.3. Turvalisuse tegevusmudeli arendamiseks ja sellealaste kogemuste jagamiseks korraldatakse koostööseminare ja -üritusi ning tutvutakse Eesti ja vajaduse korral teiste Euroopa riikide KOV-tasandi tegevustega turvalisuse suurendamiseks (võimaluse korral korraldatakse õppereise ja ekspertide visiite).

2.4.3.1.4. Tegevuse elluviimise aeg on 01.04.2023–31.12.2028.

² Siseministerium 2022. „Kohalik omavalitsus turvalise elukeskkonna loojana: turvalisuse kavandamine ja võimekuse arendamine“. <https://www.siseministerium.ee/ministerium-ja-kontaktid/kaasamine-osalemise/turvaliste-kogukondade-estis>

2.4.3.2. Kohaliku ja maakonna tasandi turvalisusvõrgustike tegevuse edendamine

- 2.4.3.2.1. Maakonna turvalisuse nõukogude ja turvalisusvõrgustike tegevuse edendamiseks korraldatakse maakonnaüleseid ja maakondade vahelisi koolitusi, seminare ja kohtumisi maakondlike arendusorganisatsioonide (edaspidi *MARO*) ja maakondlike turvalisusnõukogude esindajatele ning asjassepuutuvate asutuste, ettevõtete ja ühingute esindajatele.
- 2.4.3.2.2. Kohaliku tasandi turvalisusvõrgustike tegevuse edendamiseks ja kohalike omavalitsuste tegevuse nõustamiseks ja toetamiseks turvalisuse valdkonnas korraldatakse koolitusi ja seminare.
- 2.4.3.2.3. Kohaliku ja maakonna tasandi turvalisusalaste võrgustike võimestamiseks korraldatakse üleriigilisi seminare, koolitusi, õppuseid, välisvisiite ja konverentse võrgustikutöö kogemuste jagamiseks ja üksteiselt õppimiseks.
- 2.4.3.2.4. Võrgustike töö mõjude hindamiseks kohaliku ja maakonna tasandi turvalisuse valdkonnas hangitakse mõju hindamise mudeli väljatöötamine ja mõjude hindamine.
- 2.4.3.2.5. Tegevuse elluviimise aeg on 01.04.2023–31.12.2028

2.4.4. Sihtrühm

- 2.4.4.1. Tegevuse sihtrühm on KOV-ide, MARO-de, turvalisusnõukogude ja -võrgustike, Politsei- ja Piirivalveameti, Päästeameti ja teiste asjaomaste asutuste (sealhulgas haridus-, sotsiaalvaldkonna ning vabakonna) esindajad ning maakondlikul ja KOV-i tasandil turvalisuse loomises osalevate vabatahtlike ja nende üleriigiliste katusühenduste eestvedajad ja ettevõtete esindajad.

3. Tulemused

		Näitaja nimetus ja mõõtühik	Mõõtühik	Algtase	Vahe-sihttase (2024. a)	Sihttase (2029. a)	Selgitav teave
Meetmete nimekirja näitaja(d)	Tulemusnäitaja	Ei kohaldu	-	-	Ei kohaldu	Ei kohaldu	-
	Väljundnäitaja	Ennetustegevustes osalejate arv	Osaluskord	0	240	1140	Näitaja kujuneb toetatavate tegevuste 2.1–2.3 väljundnäitajatest.
TAT-spetsiifilised näitajad							
Toetatav tegevus 2.1	Väljundnäitaja	Ennetustegevustes osalejate arv	Osaleja	0	40	420	„Ringist välja“ teenusesse suunatud noorte arv
Toetatav tegevus 2.2	Väljundnäitaja	Ennetustegevustes osalejate arv	Osaluskord	0	120	340	Ennetuskoolitustel osalenute arv
Toetav tegevus 2.3	Väljundnäitaja	Ennetustegevustes osalejate arv	Osaluskord	0	80	380	Sekkumisprogrammi koolitustel osalenute arv
Toetatav tegevus 2.4	Väljundnäitaja	Arengu-programmis osalevate KOV-ide arv	KOV	0	8	16	KOV-ide arv, kes osalevad arenguprogrammis.

4. Tegevuste abikõlblikkuse periood

4.1. Tegevuste abikõlblikkuse periood on 01.04.2023–31.12.2029.

5. Tegevuste eelarve

Jrk nr	Toetatava tegevuse nimetus	Summa (eurodes)	Osakaal
1	Spetsialistide koostöömudel keskmise ja kõrge riskikäitumisega noorte toetamiseks	580 000	100%
1.1	Euroopa Sotsiaalfond+ toetus	406 000	70%
	sh SKA	406 000	
1.2	Riiklik kaasfinantseering	174 000	30%
	sh SKA	174 000	
1.3	Omafinantseering	0	0%
2	Koolitused ennetusalase kompetentsi arendamiseks ning riskikäitumise ennetamiseks	460 000	100%
2.1	Euroopa Sotsiaalfond+ toetus	322 000	70%

	sh TAI	322 000	
2.2	Riiklik kaasfinantseering	138 000	30%
	sh TAI	138 000	
2.3	Omafinantseering	0	0%
3	Alkoholi ja teiste uimastitega seotud kahjude ja riskikäitumise ennetamiseks	460 000	100%
3.1	Euroopa Sotsiaalfond+ toetus	322 000	70%
	sh TAI	322 000	
3.2	Riiklik kaasfinantseering	138 000	30%
	sh TAI	138 000	
3.3	Omafinantseering	0	0%
4	Kohaliku tasandi võrgustikutöö edendamine turvalisuse suurendamiseks	1 636 840	100%
4.1	Euroopa Sotsiaalfond+ toetus	1 145 788	70%
4.2	Riiklik kaasfinantseering	491 052	30%
4.3	Omafinantseering	0	0%
5	KOKKU	3 136 840,00	100%
5.1	Euroopa Sotsiaalfond+	2 195 788,00	70%
5.2	Riiklik kaasfinantseering	941 052,00	30%
5.3	Omafinantseering	0	0%

6. Kulude abikõlblikkus

- 6.1. Kulu on abikõlblik, kui see on põhjendatud, tekib ja tasutakse tegevuste abikõlblikkuse perioodil ning on kooskõlas Euroopa Liidu ja riigisisese õigusega.
- 6.2. Kulude abikõlblikkuse määramisel lähtutakse ühendmääruse §-dest 15–17 ja 21 ning TAT-is sätestatud tingimustest.
- 6.3. Elluviija ja partnerite abikõlblikud kulud jagunevad otsesteks ja kaudseteks kuludeks.
 - 6.3.1. Kaudsed kulud
 - 6.3.1.1. Kaudsed kulud on ühendmääruse § 21 lõikes 5 nimetatud üldkulud ja § 21 lõikes 6 nimetatud administreerivate tegevustega seotud § 16 lõikes 1 nimetatud personalikulud.
 - 6.3.1.2. Kaudseid kulusid hüvitatakse lihtsustatud kuluna ühtse määra alusel, milleks on 15% toetatavate tegevuste otsestest personalikuludest.
 - 6.3.2. Otsesed kulud on:
 - 6.3.2.1. Otsesed personalikulud, milleks loetakse ühendmääruse § 16 lõikes 1 loetletud kulud, mis on otseselt seotud toetatavate tegevuste elluviimisega ja mille seost toetatavate tegevustega on võimalik tõendada.
 - 6.3.2.1.1. Otseseks personaliks loetakse töölepingu või ametniku ametisse nimetamise õigusakti alusel otseselt toetatavate tegevuste heaks töötavad füüsilised isikud. Võlaõigusseaduses nimetatud töövõtu- või käsunduslepingu alusel otseselt toetatavate tegevuste heaks töötavad füüsilised isikud loetakse otseseks personaliks, kui leping vastab ühendmääruse § 16 lõikes 4 sätestatule.
 - 6.3.2.2. Lähetus- ja transpordikulud.
 - 6.3.2.2.1. Abikõlblikud on otsese personali ja toetatavate tegevuste sihtrühma lähetus- ja transpordikulud ning kolmandate isikute majutus-, transpordi- ja reisikindlustuse kulud ning päevarahad, kui nad osalevad toetatavate tegevuste elluviimises ja need kulud on toetatavate tegevuste elluviimiseks vajalikud.
 - 6.3.2.2.2. Lähetuskulud, sealhulgas päevarahad ja mootorsõiduki kasutamise kulud, ja transpordikulud on abikõlblikud Euroopa piires ning riigisisestes õigusaktides kehtestatud tingimustel maksustamisele mittekuuluvate piirmäärade ulatuses või asutuse sisekorras kehtestatud piirmäärade ulatuses.
 - 6.3.2.3. Nõustamis- ja hindamiskulud.

- 6.3.2.4. Uuringute ja analüüside kulud.
- 6.3.2.5. Koolituste, seminaride, töötubade, infopäevade, konverentside ja õppereiside kulud, sealhulgas tulumaksuseaduse § 48 lõike 4 tähenduses erisoodustusena käsitatav kulu ja sellelt tasutud maksud toetatavate tegevuste abikõlblike kulude puhul ning peamistele puudeliikidele (nägemis-, kuulmis-, intellekti- ja liikumispuue) ligipääsetavuse tagamine füüsilises ja virtuaalses keskkonnas.
- 6.3.2.6. Teavitamiskulud, mis on kooskõlas TAT-i punktis 1.1.5 nimetatud teavitumäärusega.
- 6.3.2.7. Tõlkekulud.
- 6.3.2.8. Juhend-, õppe- ja teavitumaterjalide ning käsiraamatute väljatöötamise, soetamise, kirjastamise ja levitamise kulud, sealhulgas litsentsi- ja autoritasud.
- 6.3.2.9. Veebilehtede ja -keskkondade loomise ja haldamise kulud.
- 6.3.2.10. Toetatavate tegevuste litsentside ja töövahendite kulud.
- 6.3.2.11. Toetatava tegevuse 2.1 sihtrühma transpordikulud.
 - 6.3.2.11.1. Teenusel osalemine peab olema tõendatav kirjalikult taasesitatavas vormis.
 - 6.3.2.11.2. Transpordikuludeks on ühistranspordi ja mootorsõiduki kasutamise kulud.
 - 6.3.2.11.3. Transpordikulud on abikõlblikud tegelikult kantud kulude alusel.
- 6.3.3. Otseseid kulusid hüvitatakse tegelike kulude alusel.

6.4. Abikõlbmatud kulud

- 6.4.1. Abikõlbmatuteks kuludeks loetakse lisaks ühendmääruse §-s 17 sätestatule järgmised kulud:
 - 6.4.1.1. liiklusvahendite ostmise ja liisimise kulu;
 - 6.4.1.2. kinnisasjade ostmise kulu;
 - 6.4.1.3. lähetus- ja transpordikulud osas, mis ületavad riigisisestes õigusaktides sätestatud maksustamisele mittekuuluvat piirmäära.

7. Toetuse maksmise tingimused ja kord

- 7.1. Toetuse maksmise üldtingimused on sätestatud ühendmääruse §-s 26. Makse saamiseks dokumentide esitamise, makse menetlemise ja toetuse maksmise tingimused on sätestatud ühendmääruse §-des 24, 25 ja 33.
- 7.2. Toetuse maksmine otseste kulude eest toimub tegelike kulude alusel vastavalt ühendmääruse § 27 lõike 1 punktile 1. Makseid ühtse määra alusel arvestatud kaudsete kulude katteks tehakse kooskõlas ühendmääruse § 28 lõikega 3.
- 7.3. Toetuse maksmise aluseks on toetuse saamisega seotud tingimuste ja kohustuste täitmine.
- 7.4. Toetus makstakse välja elluviijale e-toetuse keskkonna kaudu RÜ-le esitatud makse saamise taotluse alusel. Makse saamise aluseks nõutavad dokumendid ja tõendid esitab elluviija nii enda kui partnerite kohta samuti e-toetuse keskkonna kaudu.
- 7.5. Makse saamise aluseks olevaid dokumente ja tõendeid võib elluviija esitada vastavalt punktis 8.2.4 nimetatud prognoosile, kuid mitte harvem kui kord kvartalis ja mitte tihedamini kui kord kuus.
- 7.6. Enne esimese makse saamise taotluse esitamist või koos sellega peab elluviija esitama RÜ-le:
 - 7.6.1. väljavõtte raamatupidamise sise-eeskirjast, milles on kirjeldatud, kuidas raamatupidamises eristatakse toetatavate tegevuste abikõlblike kulusid ja nende tasumist elluviija muudest kuludest;
 - 7.6.2. koopia elluviija hankekorrast või viide veebilehele, kus kord on avalikult kättesaadav;
 - 7.6.3. allkirjaõigusliku isiku edasivolitatud õiguste korral volituste koopiad.
- 7.7. Punktis 7.6 nimetatud dokumente ei pea esitama, kui elluviija on nimetatud dokumendid varem esitanud ja neid dokumente ei ole vahepeal muudetud. Elluviija esitab RÜ-le selle kohta kirjaliku kinnituse.
- 7.8. Esimese makse taotlemisel esitab elluviija kõikide selle taotluse aluseks olevate otseste kulude kuldokumentide koopiad väljaarvatud ühendmääruse § 24 lõikes 3 toodud juhul.

- 7.9. Järgmiste maksete taotlemisel tuleb abikõlblike kulude tekkimist ja nende tasumist tõendavate dokumentide koopiaid ning teisi makse saamise aluseks olevaid dokumente ja tõendeid esitada vastavalt RÜ päringutele.
- 7.10. Riigihangete korraldamisega seotud dokumendid esitab elluviija RÜ-le kontrolliks hiljemalt koos maksetaotlusega, milles sisaldub riigihankega seonduv kulu.
- 7.11. Kaudsete kulude katteks makstakse toetust punktis 6.3.1.2 nimetatud ühtse määra alusel vastavalt tegelikele otsestele personalikuludele.
- 7.11.1. Ühtse määra alusel hüvitatavate kulude teket, maksumust ega tasutust ei tõendata ega kontrollita.
- 7.11.2. Kui rikkumise tõttu tehakse finantskorrektsioon toetatavate tegevuste otseste personalikulude summast, tehakse finantskorrektsioon proportsionaalselt ka ühtse määra alusel hüvitatavate kulude summast.
- 7.12. Viimase makse saamise taotluse esitab elluviija hiljemalt koos toetatavate tegevuste lõpparuandega. Viimane makse tehakse tasutud kuludokumentide alusel pärast seda, kui RA on lõpparuande kinnitanud.
- 7.13. RÜ menetleb makset kuni 80 kalendripäeva dokumentide saamisest arvates. Tähtaeg võib pikeneda puuduste kõrvaldamiseks kuluva aja võrra.

8. Elluviija kohustused

- 8.1. Elluviijale kohalduvad kõik ÜSS2021_2027-s ja selle alusel kehtestatud õigusaktides toetuse saajale sätestatud kohustused.
- 8.2. Lisaks ühendmääruse § 10 lõikes 1 ja §-s 11 sätestatule on elluviija kohustatud:
 - 8.2.1. esitama käimasoleva aasta 1. novembriks RA-le kinnitamiseks järgneva aasta tegevuskava ja sellele vastava eelarve kulukohtade kaupa RA kinnitatud vormil ning vabas vormis eelarve seletuskirja;
 - 8.2.1.1. esimese aasta tegevuskava, eelarve ja eelarve seletuskirja esitab elluviija RA-le 15 tööpäeva jooksul pärast TAT-i kinnitamist;
 - 8.2.1.2. aasta tegevuskava, sellele vastava eelarve ja eelarve seletuskirja kinnitab RA ning edastab seejärel RÜ-le;
 - 8.2.1.3. RA kinnitatud tegevuskava, eelarve ja eelarve seletuskirja muutmist ei eelda tegevuskava ja eelarve muudatused juhul, kui kinnitatud eelarvet muudetakse ühe kalendriaasta jooksul kuni 15% ulatuses ja elluviija kooskõlastab eelarve muudatuse eelnevalt RÜ-ga kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis;
 - 8.2.1.4. punkti 8.2.1.3 kohaselt muudetud tegevuskava ja eelarve esitab elluviija RA-le teadmiseks koos RÜ kooskõlastusega viie tööpäeva jooksul RÜ kooskõlastuse saamisest;
 - 8.2.2. taotlema RA-lt enne kinnitatud eelarvest erinevate kulude tegemist eelarve ja vajaduse korral tegevuskava muutmist juhul, kui muudatused on punktis 8.2.1.3 sätestatud mahust suuremad. Kinnitatud muudatused edastab RÜ-le RA;
 - 8.2.3. esitama RA-le ja RÜ-le teadmiseks eelneva aasta korrigeeritud eelarve ühe kalendrikuu jooksul alates vastava aasta viimase makse algatamisest RÜ poolt;
 - 8.2.4. esitama RÜ-le järgneva aasta maksete prognoosi kümne tööpäeva jooksul pärast seda, kui RA on tegevuskava ja eelarve kinnitanud. Maksete prognoos esitatakse e-toetuse keskkonnas;
 - 8.2.4.1. esimese aasta maksete prognoosi esitab elluviija 15 tööpäeva jooksul pärast TAT-i kinnitamist;
 - 8.2.5. esitama RÜ-le maksete korrigeeritud prognoosi, kui maksetaotlus erineb esitatud prognoosist rohkem kui 25% võrra;
 - 8.2.6. esitama RA või RÜ järelepäringule vastused kümne tööpäeva jooksul päringu saamisest arvates;
 - 8.2.7. teavitama RA-d kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis:
 - 8.2.7.1. asjaolust, et toetatavate tegevustega samalaadsetele tegevustele on taotletud toetust teistest meetmetest või muudest välisabi vahenditest;

- 8.2.7.2. asjaoludest, mis takistavad täitmast elluviija ülesandeid;
- 8.2.7.3. TATi muutmise vajalikkusest;
- 8.2.7.4. toetatavate tegevuste elluviimisel esinevatest probleemidest, mis võivad mõjutada tulemuste saavutamist.
- 8.2.8. viima ellu toetatavat tegevust vastavalt kinnitatud tegevuskavale ja eelarvele;
- 8.2.9. järgima riigihangete seadust. Elluviija võib RÜ-lt taotleda riigihangete nõustamist RÜ riigihangete eelnõustamise protseduuri kohaselt;
- 8.2.10. säilitama kulu abikõlblikkust tõendavad dokumendid ja muud tõendid vastavalt ÜSS2021_2027 §-le 18 viis aastat elluviijale tehtud lõppmakse tegemise aasta 31. detsembrist arvates, välja arvatud juhul, kui riigibi reeglitest tuleneb teisiti;
- 8.2.11. sõlmima partneritega partnerluslepingud, milles kirjeldatakse partnerite täpsed ülesanded, õigused ja kohustused toetatava tegevuse elluviimisel;
- 8.2.12. koguma ja töötleva andmeid seirearuande jaoks, sealhulgas kooskõlas ÜSS2021_2027 § 19 lõikega 3 koguma ja töötleva isikuandmeid toetatavate tegevuste 2.1, 2.2 ja 2.3 raames koolitavate isikute kohta olenevalt neile korraldatud tegevuste mahust ning tagama osalejate korrektsete andmete olemasolu e-toetuse keskkonnas iga kvartali lõpu seisuga hiljemalt kvartalile järgneva teise nädala lõpuks.

9. Partnerite kohustused

- 9.1. Partner peab täitma ühendmääruse § 10 lõigetes 2 ja 3 nimetatud kohustusi.
- 9.2. Partner on kohustatud sõlmima elluviijaga partnerluslepingu. Partnerluslepingus lepatakse kokku partneri täpsed ülesanded, õigused ja kohustused toetatavate tegevuste elluviimisel, sealhulgas aruandluskohustus tegevuste elluviimise ja eelarve täitmise edenemise kohta ning isikuandmete kogumise ja töötlemise kohustus.

10. Toetuse kasutamise seotud aruandlus

- 10.1. Toetatavate tegevuste elluviimisega seotud aruanded jagunevad vahe- ja lõpparuanneteks (edaspidi koos *seirearuanne*). Seirearuannetes annab elluviija kumulatiivselt ülevaate toetatavate tegevuste elluviimisest, eelarve täitmisest, näitajate saavutamise seisust ning panusest punktis 1.1.4 nimetatud „Eesti 2035“ alasihti ja näitajatesse. Seirearuannetes kajastatav teave tuleneb e-toetuse keskkonna seirearuande vormilt ja põhineb RA välja töötatud seirearuande vormil.
- 10.2. Elluviija esitab RÜ-le vahearuande koos lisadega e-toetuse keskkonna kaudu üldjuhul iga aasta 31. jaanuariks eelneva aasta 31. detsembri seisuga, RÜ või RA põhjendatud nõudmisel tihedamini.
- 10.3. Elluviija esitab RÜ-le lõpparuande koos lisadega 30 kalendripäeva jooksul toetatavate tegevuste abikõlblikkuse perioodi lõppkuupäevast arvates.
 - 10.3.1. Kui vahearuande ja lõpparuande esitamise tähtaja vahe on vähem kui kuus kuud, esitatakse ainult lõpparuanne.
- 10.4. RÜ kontrollib 15 tööpäeva jooksul seirearuande laekumisest aruande vormikohasust ja nõuetekohast täidetust.
- 10.5. Kui vahearuandes puudusi ei esine, kinnitab RÜ vahearuande ja teavitab sellest RA-d.
- 10.6. Kui vahearuandes esineb puudusi, annab RÜ elluviijale vähemalt kümme tööpäeva puuduste kõrvaldamiseks. Pärast puuduste kõrvaldamist kinnitab RÜ vahearuande viie tööpäeva jooksul ja teavitab sellest RA-d.
- 10.7. Kui lõpparuandes puudusi ei esine, kooskõlastab RÜ lõpparuande ja edastab selle viie tööpäeva jooksul RA-le kinnitamiseks. Kui RA on lõpparuande kinnitanud, teavitab ta sellest RÜ-d kolme tööpäeva jooksul kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis.
- 10.8. Kui lõpparuandes esineb puudusi, annab RÜ elluviijale vähemalt kümme tööpäeva puuduste kõrvaldamiseks ning edastab aruande viie tööpäeva jooksul pärast puuduste kõrvaldamist RA-le kinnitamiseks.
- 10.9. Kui RA-le esitatud lõpparuandes esineb puudusi, teavitab RA sellest RÜ-d. Seejärel

menetletakse lõpparuannet vastavalt punktile 10.8.

- 10.10. Kui RA-le esitatud lõpparuandes puudusi ei esine, kinnitab RA aruande ja teavitab RÜ-d lõpparuande kinnitamisest kolme tööpäeva jooksul kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis.

11. Tegevuste ja nende elluviimise tingimuste muutmine

- 11.1. TAT-i muutmist menetletakse kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis.
- 11.2. Elluviijal on õigus taotleda TAT-i muutmist, kui ilmneb vajadus muuta toetatavaid tegevusi, eelarvet, partnereid, väljund- või tulemusnäitajaid või toetatavate tegevuste abikõlblikkuse perioodi. Selleks esitab elluviija RA-le põhjendatud taotluse.
- 11.3. Elluviija võib TAT-i muutmise taotluse esitada kuni kaks korda aastas. Sagedamini võib TAT-i muutmise taotluse esitada vaid RÜ nõusolekul.
- 11.4. RA vaatab punktis 11.2 nimetatud taotluse läbi 25 tööpäeva jooksul taotluse saamisest arvates ning otsustab TAT-i muutmise algatamise või algatamata jätmise pärast punktis 11.6 nimetatud RÜ arvamuse saamist.
- 11.5. Puuduste esinemisel annab RA elluviijale tähtaja puuduste kõrvaldamiseks. Taotluse menetlemise tähtaega võib pikendada puuduste kõrvaldamiseks antud tähtaja võrra.
- 11.6. RA edastab TAT-i muutmise taotluse pärast selle läbivaatamist RÜ-le seisukoha saamiseks. RÜ-l on õigus esitada muudatuste kohta ettepanekuid. RA lepib RÜ-ga kokku muudatusettepanekute esitamise tähtaja, mille seadmisel lähtutakse muudatuste sisust ja ulatusest.
- 11.7. RÜ-l on õigus taotleda TAT-i muutmist, kui seirearuannetest või muudest objektiivsetest asjaoludest selgub, et muudatuste tegemine on vajalik toetatavate tegevuste edukaks elluviimiseks või eesmärkide saavutamiseks. Selleks esitab RÜ RA-le TAT-i muutmise taotluse ning teavitab sellest elluviijat. RA vaatab taotluse läbi 25 tööpäeva jooksul taotluse saamisest arvates ja otsustab TAT-i muutmise algatamise või algatamata jätmise.
- 11.8. RA-l on õigus iseseisvalt algatada TAT-i muutmine, kui selgub, et muudatuste tegemine on vajalik toetatavate tegevuste tulemuslikuks elluviimiseks või elluviijal ei ole võimalik toetuse kasutamist ettenähtud tingimustel jätkata.
- 11.9. Kui RA otsustab TAT-i muuta või algatab iseseisvalt TAT-i muutmise, teavitab ta sellest RÜ-d ja elluviijat.
- 11.10. RA esitab TAT-i muutmise eelnõu ühendmääruse § 48 lõigete 1–3 kohasele kooskõlastamisele.
- 11.11. TAT-i muutmiseks ei loeta punktis 8.2.1 nimetatud järgmise aasta tegevuskava ja eelarve kinnitamist ja muutmist juhul, kui tegevuskavas kavandatakse tegevused ja nende eelarve on kooskõlas TAT-is sätestatuga.
- 11.12. RA edastab muudetud TAT-i viie tööpäeva jooksul elluviijale, RÜ-le ja korraldusasutusele.

12. Finantskorrektsiooni tegemise alused ja kord

- 12.1. Finantskorrektsiooni alused ja ulatus on sätestatud ÜSS2021_2027 §-s 28 ja ühendmääruse §-des 34–36.
- 12.2. Toetuse tagasimaksmine toimub vastavalt ÜSS2021_2027 §-dele 29 ja 30 ning ühendmääruse §-dele 37 ja 38.
- 12.3. Abikõlbmatuks tunnistatud kulud jäävad elluviija kanda kooskõlas ühendmääruse § 37 lõikega 6.
- 12.4. Kui rikkumise tulemusena tehakse finantskorrektsioon otseste personalikulude summast, tehakse finantskorrektsioon proportsionaalselt ka kaudsete kulude summast.

13. Vaiete lahendamine

- 13.1. Vaidemenetlus toimub vastavalt ÜSS2021_2027 §-dele 31 ja 32.

13.2. Kui vaie esitatakse RÜ otsuse või toimingu peale, lahendab vaide RÜ.

14. Rakendussätted

14.1 Käskkirja rakendatakse tagasiulatuvalt alates 1. aprillist 2023. aastal.

(allkirjastatud digitaalselt)

Lauri Läänemets
siseminister

Lisa 1. Põhiõiguste harta ja puuetega inimeste õiguste konventsiooni kontroll-leht

Lisa 2. Horisontaalsete põhimõtete arvestamine

Lisa 3. Seletuskiri